

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

07-03-470М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять та самостійної роботи
з дисципліни

«СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) освітнього
рівня спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
освітня програма «Соціально-виховна робота з дітьми і
молоддю» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІЕМ
Протокол № 1 від 24.09.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Соціальна педагогіка» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) освітнього рівня спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», освітня програма «Соціально-виховна робота з дітьми і молоддю» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Сокаль В. А. – Рівне : НУВГП, 2024. – 47 с.

Укладач: Сокаль В. А., канд. педагогічних наук, доцент

Відповідальний за випуск: Олексін Ю. П., доктор педагогічних наук, професор.

Попередня версія МВ: 07-03-164.

© В. А. Сокаль, 2024
© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

Передмова

1. Мета та завдання дисципліни.....	5
2. Програма навчальної дисципліни.....	6
3. Теми семінарських занять.....	10
4. Плани семінарських занять.....	11
5. Завдання для самостійної роботи.....	42
6. Методи навчання.....	43
7. Шкала оцінювання.....	44
8. Рекомендована література.....	45
9. Інформаційні ресурси.....	48

Передмова

Вивчення дисципліни «Соціальна педагогіка» передбачає підготовку національної еліти, яка здатна оволодіти освітньо-світоглядною парадигмою гуманітаризації, гуманізації і демократизації вищої освіти, забезпечує різнобічний розвиток особистості викладача і студента.

Для успішного здійснення професійної педагогічної діяльності необхідними є знання з дидактики, методики викладання у вищій школі, володіння спеціально-предметною та психолого-педагогічною компетенцією.

Метою вивчення навчальної дисципліни є пізнання закономірностей виникнення соціальної освіти; формування умінь та практичних навичок визначати етапи виникнення основних категорій соціальної педагогіки у різні вікові періоди у різних країнах.

Навчальна програма дисципліни «Соціальна педагогіка» розроблена відповідно до структури та змісту навчальних посібників, які рекомендовано для студентів вищих навчальних закладів. Курс «Соціальна педагогіка» посідає важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки магістра. Він належить до циклу суспільних дисциплін, пов'язаних з вивченням психолого-педагогічних особливостей функціонування і розвитку особистості.

Дисципліна «Соціальна педагогіка» є важливою галуззю педагогіки, яка вчить студентів розуміти закономірності соціально-педагогічних явищ, ознайомлює із основними категоріями, методами соціальної педагогіки формує практичні вміння застосовувати набуті знання у навчально-виховному процесі. Вивчення теоретичного матеріалу супроводжується практичними заняттями, тренінгами, роздавальним та відео матеріалом.

Ключові слова: педагогіка, соціальна педагогіка, соціальне середовище, соціальне виховання, соціальна політика, адаптація, девіантна поведінка.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Соціальна педагогіка» передбачає підготовку національної еліти, яка здатна оволодіти освітньо-світоглядною парадигмою гуманітаризації, гуманізації і демократизації вищої освіти, забезпечує різнобічний розвиток особистості викладача і студента.

Для успішного здійснення професійної педагогічної діяльності необхідними є знання з дидактики, методики викладання у вищій школі, володіння спеціально-предметною та психолого-педагогічною компетенцією.

Метою вивчення навчальної дисципліни є пізнання закономірностей виникнення соціальної освіти; формування умінь та практичних навичок визначати етапи виникнення основних категорій соціальної педагогіки у різні вікові періоди у різних країнах.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

У процесі вивчення курсу Соціальна педагогіка відповідно до вимог навчальної програми майбутні педагоги повинні **знати:**

- ✓ сутність і закономірності розвитку особистості, анатомо-фізіологічні, психологічні та вікові особливості людини;
- ✓ теоретичні та практичні основи психолого-педагогічного, методико-біологічного, соціально-профільного циклу знань;
- ✓ спеціальні дисципліни, що розкривають форми, методи та засоби роботи соціального педагога у соціальному середовищі;
- ✓ теорію та методику самовиховання
- ✓ діагностику і методи визначення рівнів вихованості ;
- ✓ методи аналізу ефективності педагогічного управління процесом формування особистості;
- ✓ сучасний стан і тенденції розвитку дитячого й підліткового руху, товариств, їх роль і вплив на особистість дитини;
- ✓ основи закономірностей і механізми розвитку особистості;
- ✓ формування міжособистісного спілкування;
- ✓ засоби, форми та методи соціально-педагогічної роботи з різновіковими групами дорослого населення та дітьми;
- ✓ права неповнолітніх, пенсіонерів, інвалідів;

- ✓ основи законодавства у галузі соціально-правового захисту сім'ї та дитинства (постанови, розпорядження, накази, нормативні та інші керівні матеріали з питань соціального захисту населення);
- ✓ методику статевого виховання дітей та підлітків;
- ✓ роль, місце та функції сім'ї у розвитку особистості дитини;
- ✓ специфіку подружніх та сімейних конфліктів;
- ✓ соціально-психологічні аспекти основних сфер життя та діяльності сучасного подружжя;
- ✓ причини дестабілізації сім'ї, наслідки розлучення;
- ✓ методику психо-корекційної роботи із сім'єю, особистістю;
- ✓ діяльність державних, профспілкових, соціальних служб і рухів з проблем сім'ї;
- ✓ основні напрямки соціально-демографічної політики держави;

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні засади соціальної педагогіки.

Тема1. Соціальна педагогіка як галузь педагогіки.

Соціальна педагогіка, як наука. Мета, завдання та функції соціальної педагогіки. Взаємини соціальної педагогіки з соціальною роботою. Структура соціальної педагогіки. Основні категорії соціальної педагогіки. Соціальна виховання. Соціальне середовище. Соціальна адаптація. Соціальна реабілітація. Соціальна профілактика. Соціальна допомога.

Тема 2. Соціальна-педагогічна діяльність. Поняття про соціально-педагогічну діяльність . Кваліфікаційні вимоги до соціального педагога. Форми соціальної роботи. Технології соціально-педагогічної роботи. Особливості соціально-педагогічної діяльності. Зміст, структура та принципи соціально-педагогічної діяльності. Зміст професійно-педагогічної діяльності. Структура професійно-педагогічної діяльності. Принципи соціально-педагогічної діяльності. Функції соціально-педагогічної діяльності.

Тема 3. Основні напрямки державної молодіжної політики в Україні. Характеристика молоді. Функції державної молодіжної політики. Завдання державної молодіжної політики в Україні. Основні напрямки державної молодіжної політики. Становище молоді в основних сферах життєдіяльності. Молодь, як соціальна група. Соціальний портрет молоді. Стан здоров'я молоді. Становище молоді у сфері освіти. Участь молоді у фізкультурно-оздоровчій роботі. Система ціннісного світу молоді.

Тема 4. Захист прав дитини, як соціально-педагогічна проблема. Дитинство, як стадія життєвого циклу людини. Зміст соціальної політики у галузі охорони дитинства. Основні принципи Конвенції ООН про права дитини. Соціально-правова діяльність соціального педагога у системі освіти в Україні. Стратегія управління діяльністю волонтерських груп. Групи волонтерів. Студентство, як одна із груп волонтерів. Характер і специфіка роботи волонтерів. Напрямки підготовки волонтерів. Програма роботи волонтера.

Тема 5. Позашкільні установи в системі соціалізації особистості. Типологія позашкільних освітньо-виховних закладів та їх специфіка. Характеристика позашкільних установ для дітей та молоді. Принципи організації позашкільної соціально-виховної роботи. Групи позашкільних установ. Сучасні тенденції розвитку позашкільних установ. Напрямки та профілі діяльності позашкільних установ. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку. Дитячі оздоровчі заклади з цілодобовим перебуванням дітей. Типи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку. Організація життєдіяльності школярів у оздоровчих закладах. Особливості діяльності в оздоровчо-виховних закладах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Соціально-виховні інститути в системі соціалізації особистості.

Тема 6 . Сім'я як об'єкт соціально-педагогічної діяльності. Функції сучасної сім'ї. Типологія сімей. Напрямки та зміст соціально-педагогічної роботи з проблемними сім'ями. Робота з

молодими сім'ями по стабілізації сімейних стосунків. Допомога батькам у розв'язанні проблем сімейного виховання.

Тема 7. Соціально-педагогічна діяльність з дітьми-сиротами та дітьми позбавленими батьківського. Діяльність педагога у закладах для дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування. Організаційні засади діяльності педагога з дітьми-сиротами. Захист прав та інтересів дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування. Основні напрямки діяльності соціального педагога. Приймозна сім'я, як позитивне соціальне середовище для дитини. Юридичне оформлення прийомної сім'ї. Дитячий будинок сімейного типу в системі захисту дітей-сиріт. Юридичне оформлення дитячого будинку сімейного типу.

Тема 8. Соціальна робота з різними категоріями населення. Робота з молодими інвалідами. Основні завдання у роботі з молоддю з особливими потребами. Соціальна підтримка дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування. Система роботи з дітьми, які залишилися без батьківського піклування. Основні форми роботи соціальної допомоги дітям сиротам. Соціально-педагогічна робота з пенсіонерами та з бездоглядними дорослими людьми. Чинники довголіття та повноцінного життя. Цикл тривалості старіння та його стадії. Особливості соціального патронату людей похилого віку.

Тема 9. Девіантна поведінка дітей та молоді. Девіантна поведінка, як форма дезадаптації молоді. Причини виникнення девіантної поведінки дітей та молоді. Делінквентна поведінка підлітків. Адиктивна поведінка та її види. Причини підліткової проституції. Суїцидальна поведінка та її причини.

Тема 10. Профілактика девіантної поведінки. Первинна педагогічна профілактика. Вторинна профілактика та її завдання. Третинна педагогічна профілактика. Зміст роботи школи щодо запобігання зловживань наркогенних речовин. Програма вивчення особистості школяра. Профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин							
	Денна форма			Заочна форма				
	Усьо го	л	пр	ср	Усь ого	л	пр	ср
Модуль 1								
Змістовий модуль 1.								
Предмет і завдання соціальної педагогіки	12	2	2	8	12	2		10
Соціальна-педагогічна діяльність.	13	2	2	9	13	-		13
Основні напрямки державної молодіжної політики в Україні.	13	2	2	9	13	-		13
Захист прав дитини, як соціально-педагогічна проблема	14	2	2	10	14	-	2	12
Соціально-виховні інститути в системі соціалізації особистості	14	2	4	8	14			14
Змістовий модуль 2.								
Сім'я як об'єкт соціально-педагогічної діяльності	14	2	4	8	14	2		12
Соціально-педагогічна діяльність з дітьми-сиротами та дітьми позбавленими батьківського піклування	14	2	2	10	14	-		14

Соціальна робота з різними категоріями населення	13	2	2	9	13		2	11
Девіантна поведінка дітей та молоді	14	2	4	8	14		2	12
Профілактика девіантної поведінки	14	2	2	10	14			14
Разом	135	20	26	89	135	4	8	123
Усього годин								

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Історія становлення соціальної педагогіки як науки. Теорії розвитку особистості.	2
2	Методи соціально-педагогічних досліджень.	2
3	Актуальні проблеми соціальної політики на сучасному етапі.	2
4	Методи, прийоми і форми організації соціально-педагогічної діяльності	2/2
5	Професійна етика фахівця із соціально-виховної роботи	2
6	Соціальні інститути та їх вплив на формування особистості	2
7	Соціалізація особистості.	2
	Родинне соціальне виховання. Вплив традицій і звичаїв на соціалізацію молоді.	2/2

	Соціальна робота з різними категоріями населення.	2/2
	Девіантна поведінка дітей та молоді.	2/2
	Ціннісні орієнтації дітей та молоді	2
	Перспективи розвитку соціальної педагогіки в Україні	2
	Всього	26/8

6. Плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Тема: Історія становлення соціальної педагогіки як науки.

Вид заняття: семінар - розгорнута бесіда

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Мета: ознайомити студентів із особливостями виникнення основних педагогічних категорій. Відповідно до мети студенти повинні:

знати особливості становлення систем соціального виховання і навчання;

вміти використовувати знання для підвищення успішності, організації самостійної роботи та розвитку емоційно-вольової сфери особистості.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Предмет і завдання соціальної педагогіки»

План

1. Історія виникнення основних категорій соціальної педагогіки.

2. Соціальна педагогіка, як наука.

3. Мета, завдання та функції соціальної педагогіки.

4. Взаємини соціальної педагогіки з соціальною роботою.

5. Структура соціальної педагогіки.

6. Основні категорії соціальної педагогіки:

- соціальна виховання;
- соціальне середовище;

- соціальна адаптація;
- соціальна реабілітація;
- соціальна профілактика;
- соціальна допомога.

Основні поняття: соціальна педагогіка, соціальне виховання, соціальне середовище, соціальна адаптація, соціальна реабілітація, соціальна профілактика, соціальна допомога.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
2. Соціальна педагогіка: навч. посіб. /за ред. О. В. Безпалько. Київ: Академвидав, 2013. 312 с.
3. Соціальна педагогіка : підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. Київ: Слово, 2011. 488 с.
4. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
5. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювати конспект та рекомендовану літературу.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити основні етапи становлення основних категорій соціальної педагогіки у світовій цивілізації.
2. Обґрунтувати структуру соціальної педагогіки.
3. Визначити основні етапи становлення соціальної педагогіки в Україні.

4. Схарактеризувати соціальне виховання як категорію соціальної педагогіки.
5. Визначити вплив соціального середовища на формування особистості.
6. Визначити умови успішної соціальної адаптації.
7. Дати характеристику соціальній реабілітації.
8. Обґрунтувати необхідність проведення соціальної профілактики;
9. Проаналізувати особливості соціальної допомоги.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Скласти кросворд «Історія становлення соціальної педагогіки педагогіки».
2. Дати порівняльний аналіз системам соціального виховання у країнах Європи та України.
3. Скласти програму соціальної реабілітації особи з девіантною поведінкою (алкоголізм, наркоманія, токсикоманія, суїцидальна поведінка).
4. Визначити тематику первинної профілактики девіантної поведінки старшокласників.

Тематика рекомендованих рефератів: «Історія становлення основних соціальної педагогіки», «Розвиток соціальної педагогіки у зарубіжних країнах», «Основні категорії соціальної педагогіки та їх характеристика», «Соціальне виховання як основна категорія соціальної педагогіки»

II. Відповідно до плану семінарського заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

Семінарське заняття № 2

Тема. Методи науково-педагогічного дослідження.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Мета: ознайомити з особливостями методів науково-педагогічного дослідження, етапи наукового дослідження.

вміти використовувати знання для підвищення успішності,

організації самостійної роботи та розвитку емоційно-вольової сфери особистості

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «**Методи науково-педагогічних досліджень**»

План

1. Загальне поняття про методи науково-педагогічного дослідження.
2. Методика дослідження.
3. Етапи науково-педагогічного дослідження.
4. Основні методи науково-педагогічного дослідження.

Основні поняття: методи дослідження, етапи дослідження, методика дослідження, анкетування, тестування, соціометрія, педагогічний експеримент, педагогічне спостереження

Література:

1. Волкова Н. П. Педагогіка : посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Академія, 2007. 576 с.
2. Зайченко І. В. Педагогіка. Київ : Ліра, 2019. 608 с
3. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад. А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. Київ : Знання-Прес, 2003. 700 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2008. 272 с.
5. Малафійк І. В. Дидактика новітньої школи : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Слово, 2015. 630 с.
6. Савчин М. В. Педагогічна психологія : навч. посіб. Київ : Альма-матер, 2007. 424 с.
7. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 248 с.
8. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки: посібник. Київ : Академвидав, 2003. С. 172–184.
9. Фіцула М. М. Педагогіка. Київ : Академія, 2009. 560 с.
10. Якубовська С. С. Психологія і педагогіка : навч. посібник. Рівне : НУВГП, 2012. 324 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2304/> (дата звернення 10.09.2023).

Контрольні запитання з теми

1. Дайте характеристику методам науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте етапи наукового дослідження.
3. Обґрунтуйте вибір теми науково-педагогічного дослідження.
4. Дайте характеристику педагогічному експерименту як методу науково-педагогічного дослідження.
5. Дайте характеристику анкетуванню.\
6. Дайте характеристику педагогічному експерименту як методу науково-педагогічного дослідження.
7. Визначте типи тестів та завдання тестування.
8. Дайте характеристику бесіди та інтерв'ю.
9. Визначте значення соціометричних методів.
- 10. Визначте поняття «методика науково-педагогічного дослідження»**

Завдання для самостійної роботи.

1. Розробити науковий апарат відповідно до обраної теми дослідження.
2. Розробити напіввідкриту анкету для виявлення інтересів першокурсників.
3. Заповнити таблицю “Методи науково-педагогічних досліджень”

№	Метод дослідження	Характеристика методу

Реферати: «Методи науково-педагогічного дослідження», «Етапи наукового дослідження», «Тестування та анкетування, як методи психолого-педагогічного дослідження»

II. Відповідно до плану семінарського заняття опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

Семінарське заняття № 3

Тема: Актуальні проблеми соціальної політики на сучасному етапі.

Вид заняття: семінар - розгорнута бесіда

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне

самовдосконалення

Мета: ознайомити із основними напрямками державної молодіжної політики в Україні.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати особливості становлення державної молодіжної політики в Україні;

вміти використовувати знання для підвищення успішності, організації самостійної роботи та розвитку емоційно-вольової сфери особистості.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Основні напрямки державної молодіжної політики в Україні»

План

1. Психолого-педагогічна і соціальна характеристика молоді.
2. Функції державної молодіжної політики.
3. Завдання державної молодіжної політики в Україні.
4. Основні напрямки державної молодіжної політики.
5. Становище молоді в основних сферах життєдіяльності.
6. Молодь, як соціальна група.
7. Соціальний портрет молоді.
8. Стан здоров'я молоді.
9. Становище молоді у сфері освіти.
10. Участь молоді у фізкультурно-оздоровчій роботі.
11. Система ціннісного світу молоді.

Основні поняття: державна молодіжна політика, основні напрямки державної молодіжної політики, молодь, сфера освіти, соціальний портрет молоді, ціннісні орієнтації молоді.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка./О.В.Безпалько.- К., 1999. 208с.
3. Загальнодержавна програма підтримки дітей та молоді на 2004-2008 рр. : затверджено Законом України від 18

листопада 2003 року № 1281-IV. // Урядовий кур'єр. 17 грудня 2003 р. № 238.

4. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
5. Міщик Л.І. Соціальна педагогіка / Л.І. Міщик. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
6. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 560 с.
7. Соціальна педагогіка: навч. посіб. /за ред. О. В. Безпалько. Київ: Академвидав, 2013. 312 с.
8. Соціальна педагогіка: підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. Київ: Слово, 2011. 488 с.
9. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
10. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилук. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу.

Завдання для самостійної роботи

1. Дати психолого-педагогічну і соціальну характеристику молоді.
2. Дати характеристику функціям державної молодіжної політики.
3. Визначити завдання державної молодіжної політики в Україні.
4. Проаналізувати основні напрямки державної молодіжної політики.
5. Визначити становище молоді в основних сферах життєдіяльності.
6. Дати характеристику молоді, як соціальній групі.

7. Проаналізувати соціальний портрет молоді.
8. Визначити систему ціннісного світу молоді.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Заповнити таблицю “Характеристика сфер життєдіяльності молоді”

Основні сфери життєдіяльності молоді	Поведінка молоді	Напрямок державної молодіжної політики	Проблеми молоді у сфері життєдіяльності

2. Побудувати схему «Функції державної молодіжної політики в Україні».

3. Законспектувати основні положення Державної молодіжної політики в Україні.

4. Змодельовати соціальний портрет сучасної молоді.

Тематика рекомендованих рефератів: «Державна молодіжна політика», «Соціальний портрет молоді», «Становище молоді в основних сферах життєдіяльності»

II. Відповідно до плану семінарського заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

Семінарське заняття № 4

Тема: Захист прав дитини, як соціально-педагогічна проблема.

Вид заняття: семінар - розгорнута бесіда

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Мета: ознайомити студентів із особливостями захисту прав дитини.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати особливості захисту прав дитини;

вміти використовувати знання для підвищення успішності, організації самостійної роботи та розвитку емоційно-вольової сфери особистості.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Захист прав дитини як соціально-педагогічна проблема».

План

1. Дитинство, як стадія життєвого циклу людини.
2. Зміст соціальної політики у галузі охорони дитинства.
3. Основні принципи Конвенції ООН про права дитини.
4. Соціально-правова діяльність соціального педагога у системі освіти в Україні.

Основні поняття: дитинство, захист прав дітей, права дітей, соціальна політика, Конвенція ООН, волонтерство.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка./О.В.Безпалько. К., 1999. 208с.
3. Вишневський О. Методи і чинники сучасного українського виховання / О. Вишневський. Дрогобич: Рідна школа, 1996. 87 с.
4. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді : затверджено постановою КМУ від 27 серпня 2004 р. № 1126. // Урядовий кур'єр. - 10 вересня 2004 р. - № 170.
5. Загальнодержавна програма підтримки дітей та молоді на 2004-2008 рр.: затверджено Законом України від 18 листопада 2003 року № 1281-IV. // Урядовий кур'єр. - 17 грудня 2003 р. № 238.
6. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч.- метод. посіб. / А. Й. Капська. К. : УДЦССМ, 2001. 220 с.

7. Міщик Л.І. Соціальна педагогіка / Л.І. Міщик. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.

8. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005 - 560 с.

9. Соціальна педагогіка: підручник / [за ред. А.Й. Капської]. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.

10. Соціальна педагогіка : підручник. – [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с. .

11. Народна педагогіка. Світовий досвід./ укладачі А.І.Кузмінський, В.Л. Омеляненко. К., 2003

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювати конспект та рекомендовану літературу.

Завдання для самостійної роботи

1. Дати характеристику дитинству, як стадії життєвого циклу людини.

2. Визначити зміст соціальної політики у галузі охорони дитинства.

3. Схарактеризувати основні принципи Конвенції ООН про права дитини.

4. Проаналізувати соціально-правову діяльність соціального педагога у системі освіти в Україні.

5. Визначити стратегію управління діяльністю волонтерських груп. Групи волонтерів.

6. Дати характеристику студентству, як одній із груп волонтерів.

7. Визначити характер і специфіка роботи волонтерів.

8. Напрямки підготовки волонтерів.

9. Програма роботи волонтера.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Законспектувати основні положення Конвенції ООН про права дитини, Конституції України щодо прав дитини.

2. Дати характеристику соціально-правовій діяльності соціального педагога в системі освіти України.

3. Заповнити таблицю «Соціальний захист дітей»

Напрямок роботи волонтера	Програма роботи з дітьми 7-10 років	Програма роботи з дітьми 11-15 років

Тематика рекомендованих рефератів: «Захист прав дитини як соціально-педагогічна проблема», «Система соціального захисту дітей в Україні», «Дитинство як життєва стадія розвитку особистості».

II. Відповідно до плану семінарського заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи

Семінарське заняття № 4

Тема: Методи, прийоми і форми організації соціально-педагогічної діяльності

Вид заняття: семінар - розгорнута бесіда

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Мета: ознайомити студентів із формами і методами соціально-виховної роботи, особливостями соціально-виховних закладів України.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати: основні ;

вміти використовувати знання для підвищення успішності, організації самостійної роботи та розвитку емоційно-вольової сфери особистості.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Методи, прийоми і форми організації соціально-педагогічної діяльності».

Основні поняття: соціально-педагогічна система, методи соціально-педагогічної роботи, форми соціально-педагогічної роботи, прийоми і засоби соціально-педагогічної роботи.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка./О.В.Безпалько. К., 1999. 208с.
3. Вишневський О. Методи і чинники сучасного українського виховання / О. Вишневський. Дрогобич: Рідна школа, 1996. 87 с.
4. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді : затверджено постановою КМУ від 27 серпня 2004 р. № 1126. // Урядовий кур'єр. - 10 вересня 2004 р. - № 170.
5. Загальнодержавна програма підтримки дітей та молоді на 2004-2008 рр.: затверджено Законом України від 18 листопада 2003 року № 1281-IV. // Урядовий кур'єр. - 17 грудня 2003 р. № 238.
6. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч.- метод. посіб. / А. Й. Капська. К. : УДЦССМ, 2001. 220 с.
7. Міщик Л.І. Соціальна педагогіка / Л.І. Міщик. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
8. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005 - 560 с.
9. Соціальна педагогіка: підручник / [за ред. А.Й. Капської]. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.
10. Соціальна педагогіка : підручник. – [5-ге вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с. .
11. Народна педагогіка. Світовий досвід./ укладачі А.І.Кузмінський, В.Л. Омелянко. К., 2003

Завдання для підготовки до семінарського заняття

І. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювати конспект та рекомендовану літературу.

Завдання для самостійної роботи

1. Дати характеристику методам соціально-педагогічної діяльності.

2. Визначити зміст соціально-педагогічної діяльності.
3. Обґрунтувати основні напрямки соціально-педагогічної діяльності.
4. Схарактеризувати прийоми соціально-педагогічної діяльності.
5. Стратегія управління діяльністю волонтерських груп. Групи волонтерів.
6. Студенство, як одна із груп волонтерів.
7. Програма роботи волонтера.

Завдання для індивідуальної роботи

4. Законспектувати основні положення Державної соціальної політики
5. Дати характеристику соціально-правовій діяльності в системі освіти України.
6. Заповнити таблицю «Методи соціально-педагогічної діяльності».

Тематика рекомендованих рефератів: «Методи соціально-педагогічної діяльності «Напрямки соціально-педагогічної діяльності», «Державна соціальна політика в Україні», «Волонтерство: основні напрямки та перспективи розвитку в Україні».

II. Відповідно до плану семінарського заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи

Семінарське заняття № 5

Професійна етика фахівця із соціально-виховної роботи

Вид заняття: семінар - розгорнута бесіда

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Мета: ознайомити студентів із особливостями соціально-виховних закладів України.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати: основні ;

вміти використовувати знання для підвищення успішності,

організації самостійної роботи та розвитку емоційно-вольової сфери особистості.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Професійна етика фахівця із соціально-виховної роботи».

Основні поняття: професійна етика, фахівець з соціально-педагогічної роботи, соціально-виховна робота.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література

1. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка./О.В.Безпалько. К., 1999. 208с.
3. Вишневський О. Методи і чинники сучасного українського виховання / О. Вишневський. Дрогобич: Рідна школа, 1996. 87 с.
4. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді : затверджено постановою КМУ від 27 серпня 2004 р. № 1126. // Урядовий кур'єр. - 10 вересня 2004 р. - № 170.
5. Загальнодержавна програма підтримки дітей та молоді на 2004-2008 рр.: затверджено Законом України від 18 листопада 2003 року № 1281-IV. // Урядовий кур'єр. - 17 грудня 2003 р. № 238.
6. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч.- метод. посіб. / А. Й. Капська. К. : УДЦССМ, 2001. 220 с.
7. Міщик Л.І. Соціальна педагогіка / Л.І. Міщик. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
8. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005 - 560 с.
9. Соціальна педагогіка: підручник / [за ред. А.Й. Капської]. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.
10. Соціальна педагогіка : підручник. – [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с.

11. Народна педагогіка. Світовий досвід./ укладачі А.І.Кузмінський, В.Л. Омеляненко. К., 2003

Завдання для підготовки до семінарського заняття

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювати конспект та рекомендовану літературу.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити особливості професійної етики соціального працівника.
2. Педагогічна деонтологія у соціально-виховній діяльності.
3. Визначити зміст професійної діяльності фахівця із соціально-виховної роботи.
4. Обґрунтувати основні напрямки удосконалення морально-етичних засад діяльності фахівця із соціально-виховної роботи.
5. Схарактеризувати прийоми самоосвіти фахівця у соціально-педагогічній діяльності.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Законспектувати основні положення Кодексу професійної етики соціального працівника
2. Дати характеристику професійній етиці фахівця з соціально-виховної роботи.

Тематика рекомендованих рефератів: «Кодекс професійної етики у соціально-виховній роботі», «Професійна етика фахівця», «Педагогічна деонтологія та її витоки».

II. Відповідно до плану семінарського заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи

Семінарське заняття № 6

Тема: Соціальні інститути та їх вплив на формування особистості

Вид заняття: семінар - розгорнута бесіда

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне

самовдосконалення

Мета: ознайомити студентів із особливостями соціально-виховних закладів України.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати: основні ;

вміти використовувати знання для підвищення успішності, організації самостійної роботи та розвитку емоційно-вольової сфери особистості.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Соціально-виховні інститути та їх вплив на формування особистості»

План

1. Відкрита соціально-педагогічна система.
2. Типологія позашкільних освітньо-виховних закладів та їх специфіка.
3. Характеристика позашкільних установ для дітей та молоді
4. Принципи організації позашкільної соціально-виховної роботи.
5. Групи позашкільних установ.
6. Сучасні тенденції розвитку позашкільних установ.
7. Напрямки та профілі діяльності позашкільних установ.
8. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку.
9. Дитячі оздоровчі заклади з цілодобовим перебуванням дітей.
10. Типи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.
11. Організація життєдіяльності школярів у оздоровчих закладах.
12. Особливості діяльності в оздоровчо-виховних закладах.

Основні поняття: соціально-педагогічна система, позашкільні установи, дитячі заклади оздоровлення та відпочинку.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка./О.В.Безпалько. К., 1999. 208с.
3. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
4. Міщук Л.І. Соціальна педагогіка/ Л.І. Міщук. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
5. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005 560 с.
6. Соціальна педагогіка: підручник / [за ред. А.Й. Капської]. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.
7. Соціальна педагогіка : підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с.
2. Соціальна педагогіка: навч. посіб. /за ред. О. В. Безпалько. Київ: Академвидав, 2013. 312 с.
4. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
5. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити поняття «відкрита соціально-педагогічна система.»
2. Дати характеристику типам позашкільних освітньо-виховних закладів.
3. Визначити принципи організації позашкільної соціально-виховної роботи.
4. Проаналізувати групи позашкільних установ.
5. Визначити сучасні тенденції розвитку позашкільних установ.

6. Визначити основні напрямки та профілі діяльності позашкільних установ.

7. Дати характеристику дитячим закладам оздоровлення та відпочинку.

8. Проаналізувати соціально-педагогічну діяльність у різних типах дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Законспектувати основні положення розвитку позашкільної освіти в Україні.
2. Побудувати схему позашкільних установ для дітей та молоді в Україні.
3. Скласти план роботи зміни дитячого табору оздоровлення та відпочинку (18 днів).
4. Заповнити таблицю «Позашкільні заклади України».

Тип позашкільної установи	Категорія дітей	Напрямки діяльності	Специфіка діяльності

Тематика рекомендованих рефератів: «Типологія позашкільних установ», «Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку», «Соціально-педагогічна діяльність у закладах оздоровлення та відпочинку».

II. Відповідно до плану семінарського заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

Семінарське заняття № 7

Тема: Соціалізація особистості

Вид заняття: семінар - розгорнута бесіда

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Мета: ознайомити студентів із особливостями соціально-виховних закладів України для соціалізації дітей і молоді.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати: основні ;

вміти використовувати знання для підвищення успішності, організації самостійної роботи та розвитку емоційно-вольової сфери особистості.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Соціалізація особистості»

План

1. Соціалізація особистості.
2. Агенти соціалізації.
3. Заклади для соціалізації дітей.
4. Типологія позашкільних освітньо-виховних закладів та їх специфіка.
5. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку.
6. Молодіжні центри та простори.

Основні поняття: соціалізація особистості, позашкільні установи, дитячі заклади оздоровлення та відпочинку.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка./О.В.Безпалько. К., 1999. 208с.
3. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
4. Міщик Л.І. Соціальна педагогіка/ Л.І. Міщик. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
5. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005 560 с.
6. Соціальна педагогіка: підручник / [за ред. А.Й. Капської]. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.
7. Соціальна педагогіка : підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с.

3. Соціальна педагогіка: навч. посіб. /за ред. О. В. Безпалько. Київ: Академвидав, 2013. 312 с.
4. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
5. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Поляничко, А. В. Кирилук. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

I. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити поняття «соціалізація особистості».
2. Дати характеристику агентам соціалізації.
3. Визначити особливості первинної соціалізації.
4. Специфіка вторинної соціалізації.
5. Дати характеристику типам позашкільних освітньо-виховних закладів.
6. Визначити принципи організації позашкільної соціально-виховної роботи.
7. Дати характеристику дитячим закладам оздоровлення та відпочинку.
8. Праналізувати соціально-педагогічну діяльність у різних типах дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Законспектувати основні положення розвитку закладів для соціалізації особистості в Україні.
2. Побудувати модель соціалізації особистості.
3. Розробити програму соціалізації дітей від 5 до 18 років

Тематика рекомендованих рефератів: «Соціалізація особистості», «Особливості соціалізації у різних країнах», «Агенти соціалізації», «Сучасні тенденції розвитку позашкільної освіти», «Соціально-педагогічна діяльність в Україні».

II. Відповідно до плану семінарського заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

Семінарське заняття № 8

Тема: Родинне соціальне виховання. Вплив традицій і звичаїв на соціалізацію молоді.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: ознайомити студентів із соціально-педагогічною роботою із сім'єю.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати особливості особливості соціально-педагогічної роботи із сім'єю;

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Родинне соціальне виховання. Вплив традицій і звичаїв на соціалізацію молоді».

План

1. Соціально-педагогічна робота із сім'єю.
2. Функції сучасної сім'ї.
3. Типологія сімей.
4. Напрямки та зміст соціально-педагогічної роботи з проблемними сім'ями.
5. Робота з молодими сім'ями по стабілізації сімейних стосунків.
6. Допомога батькам у розв'язанні проблем сімейного виховання.
7. Традиції і звичаї родинного виховання.
8. Вплив традиції сімейного виховання на соціалізацію особистості.

Основні поняття: сімейне виховання, типологія сімей, функції сім'ї, традиції родини, родинне виховання.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка./О.В.Безпалько. К., 1999. 208с.
3. Зобенько Н.А. Робота психологічної служби з неблагополучними сім'ями / Н.А. Зобенько // Наук.Вісник УжДУ. Серія Педагогіка і соціальна робота. К., 1998. С.102-105.
4. Гончаров В. Соціальна робота з неблагополучними родинами: практичний аспект / В.Гончаров // Соціальний захист. 2005. № 6. С. 16-18.
5. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді : затверджено постановою КМУ від 27 серпня 2004 р. № 1126. // Урядовий кур'єр. - 10 вересня 2004 р. № 170.
6. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
7. Міщик Л.І. Соціальна педагогіка / Л.І. Міщик. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
8. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 560 с.
9. Соціальна педагогіка : підручник. – [5-ге вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с.
10. Народна педагогіка. Світовий досвід./ укладачі А.І.Кузмінський, В.Л. Омеляненко. К., 2003.
11. Тубавіна І.Я. Соціальна робота з сім'єю за новим сімейним кодексом / І.Я. Тубавіна // Соціальний захист. 2004. №3. С.39 – 40.
12. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилук. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Завдання до самостійної роботи

1. Визначити основні напрями соціально-педагогічна роботи із сім'єю

2. Проаналізувати функції сучасної сім'ї.
3. Дати характеристику типології сімей.
4. Визначити напрямки та зміст соціально-педагогічної роботи з проблемними сім'ями.
5. Схарактеризувати роботу педагога з молодими сім'ями по стабілізації сімейних стосунків.
6. Обґрунтувати типи допомоги батькам у розв'язанні проблем сімейного виховання.
7. Визначити специфіку українських родинних звичаїв та традицій.

Завдання для індивідуальної роботи.

1. Законспектувати основні положення державних документів України щодо сімейного виховання та захисту сім'ї.
2. Побудувати "Модель успішного сімейного виховання".
3. Розробити програму консультування молодих сімей щодо подолання сімейних конфліктів.
4. Розробити напів-відкриту анкету "Ціннісні орієнтації сучасної сім'ї".
5. Заповнити таблицю "Соціально-педагогічна робота з дітьми".

Тематика рефератів: «Характеристика сімей, які потребують соціальної допомоги», «Особливості соціально-педагогічної роботи з сім'ями», «Особливості сімейного виховання», «Функції та параметри сучасної сім'ї», «Традиції і звичаї родинного виховання».

II. Відповідно до плану семінарського заняття опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи з теми.

Семінарське заняття № 9

Тема. Соціальна робота з різними категоріями населення.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: ознайомити студентів із особливостями соціально-педагогічної роботи з різними категоріями населення.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати: зміст, форми і методи соціально-педагогічної роботи з різними категоріями населення

вміти застосовувати отримані знання в професійній

діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Соціальна робота з різними категоріями населення».

План

1. Соціально-педагогічна робота з молодими інвалідами.
2. Основні завдання у роботі з молоддю з особливими потребами.
3. Соціальна підтримка дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування.
4. Система роботи з дітьми, які залишилися без батьківського піклування.
5. Соціально-педагогічна підтримка в'язнів. Кримінально-виконавча система України.
6. Проблеми злочинності у державі.
7. Основні напрямки перевиховання підлітків.
8. Функції соціального педагога у пенітенціарних установах.
9. Соціально-педагогічна робота з пенсіонерами та з бездоглядними дорослими людьми.
10. Чинники довголіття та повноцінного життя. Цикл тривалості старіння та його стадії.
11. Особливості соціального патронату людей похилого віку.

Основні поняття: категорії населення, молодь з особливими потребами, діти-сироти, пенітенціарні установи, люди похилого віку .

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Андрущенко В.П., Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи / В.П. Андрущенко, І. І. Мигович, В.П. Бех, М.І. Михальченко. К.: ДЦССМ, 2003. Кн.7. 135 с.
2. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.

3. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка./О.В.Безпалько. К., 1999. 208с.
4. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
5. Виховна робота в закладах освіти України: збірник нормативних документів та методичних рекомендацій з питань організації виховної роботи / МО України: [упоряд.: С.В. Кириленко, С.І. Кривонос]. К.: ІСДО, 1995. 421 с.
6. Міщук Л.І. Соціальна педагогіка / Л.І. Міщук. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
7. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005 - 560 с.
8. Соціальна педагогіка: підручник / [за ред. А.Й. Капської]. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.
9. Соціальна педагогіка : підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. К.: Слово, 2011. 488 с.
10. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
11. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: затверджено постановою КМУ від 12 травня 2004 року № 608 // Урядовий кур'єр. - 2 червня 2004 року.
12. Типове положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей і молоді з функціональними обмеженнями: затверджено постановою КМУ від 8 вересня 2005 року № 877 // Урядовий кур'єр. - 28 вересня 2005 року.
13. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилук. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Завдання до самостійної роботи

1. Визначити особливості соціально-педагогічної роботи з молодими інвалідами.
2. Проаналізувати основні завдання у роботі з молоддю з особливими потребами.
3. Дати характеристику соціальній підтримці дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування.

4. Проаналізувати соціально-педагогічну підтримку в'язнів.
5. Дати характеристику кримінально-виконавчій системі України. Визначити проблеми злочинності у державі.
6. Обґрунтувати основні напрямки перевиховання підлітків.
7. Проаналізувати функції соціального педагога у пененціарних установах.
8. Визначити напрямки соціально-педагогічної роботи з пенсіонерами та бездоглядними дорослими людьми.

Завдання для індивідуальної роботи.

1. Розробити програму перевиховання важких підлітків.
2. Розробити систему роботи з дітьми, які залишилися без батьківського піклування.
3. Скласти план соціальної реабілітації молоді з особливими потребами.
4. Заповнити таблицю “Соціально-педагогічна робота з різними категоріями населення”

Категорія населення	Напрямки соц-пед.роботи	Зміст соціально-педагогічної діяльності

Тематика рефератів: «Характеристика категорій населення, які потребують соціальної допомоги», «Особливості соціально-педагогічної роботи з молоддю з особливими потребами», «Профілактика дитячих правопорушень», «Соціально-педагогічна робота з людьми похилого віку», «Форми і методи соціально-педагогічної роботи у пенітенціарних установах».

II. Відповідно до плану семінарського заняття опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи з теми.

Семінарське заняття № 10-11

Тема: Девіантна поведінка дітей та молоді.

Вид заняття: семінар-бесіда.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження,

самостійна робота.

Мета: ознайомити студентів причинами виникнення девіантної поведінки та видами девіантної поведінки

Відповідно до мети студенти повинні:

знати: зміст, форми і методи соціально-педагогічної роботи щодо подолання девіантної поведінки;

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Девіантна поведінка дітей та молоді».

План

1. Девіантна поведінка, як форма дезадаптації молоді.
2. Причини виникнення девіантної поведінки дітей та молоді.
3. Делінквентна поведінка підлітків.
4. Адиктивна поведінка та її види.
5. Причини підліткової проституції.
6. Суїцидальна поведінка та її причини.
7. Особливості педагогічної профілактики адиктивної поведінки підлітків.
8. Первинна педагогічна профілактика. Вторинна профілактика та її завдання. Третинна педагогічна профілактика.
9. Зміст роботи школи щодо запобігання зловживань наркогенних речовин.
10. Програма вивчення особистості школяра.
11. Профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі.

Основні поняття: дидактика, методи, форми організації, засоби навчання, методи, **якість освіти**, джерела змісту освіти

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з психолого-педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Андрущенко В.П., Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи / В.П. Андрущенко, І. І. Мигович, В.П. Бех, М.І. Михальченко. К.: ДЦССМ, 2003. Кн.7. 135 с.

2. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / І.М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.
3. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка/О.В.Безпалько.- К., 1999. 208с.
4. Міщик Л.І. Соціальна педагогіка/ Л.І. Міщик. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
5. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 560 с.
6. Соціальна педагогіка : підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с.
7. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: затверджено постановою КМУ від 12 травня 2004 року № 608 // Урядовий кур'єр. - 2 червня 2004 року.
8. Типове положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей і молоді з функціональними обмеженнями: затверджено постановою КМУ від 8 вересня 2005 року № 877 // Урядовий кур'єр. - 28 вересня 2005 року.
9. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Завдання до самостійної роботи

1. Проаналізувати девіантну поведінку, як форму дезадаптації молоді.
2. Визначити причини виникнення девіантної поведінки дітей та молоді.
3. Дати характеристику делінквентній поведінці підлітків.
4. Визначити види адиктивної поведінки.
5. Проаналізувати причини підліткової проституції.
6. Визначити причини виникнення суїцидальної поведінки.
7. Визначити особливості педагогічної профілактики адиктивної поведінки підлітків.
8. Дати характеристику видам педагогічної профілактики девіантної поведінки.
9. Визначити зміст роботи школи щодо запобігання зловживань наркотичних речовин.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Розробити програма вивчення особистості школяра.
2. Розробити програму профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі.
3. Скласти 10 тестів до теми заняття.
4. Заповнити таблицю «Профілактика девіантної поведінки»

Тип девіантної поведінки	Характеристика девіацій	Форми профілактичної роботи	Тип і зміст профілактичної роботи

Тематика рефератів: «Девіантна поведінка дітей та молоді: причини виникнення», «Види девіантної поведінки», «Адиктивна поведінка та її причини», «Делінквентна поведінка», «Суїцидальна поведінка молоді», «Профілактика девіантної поведінки».

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

Семінарське заняття № 12

Тема: Ціннісні орієнтації сучасної молоді.

Вид: тренінг

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: ознайомити студентів методикою проведення тренінгу

Відповідно до мети студенти повинні:

знати: зміст, форми і методи соціально-педагогічної роботи щодо ціннісних орієнтації сучасної молоді;

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Ціннісні орієнтації сучасної молоді».

Основні поняття: молодь, ціннісні орієнтації, мораль, етика.

повага, толерантність

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з психолого-педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
2. Соціальна педагогіка: навч. посіб. /за ред. О. В. Безпалько. Київ: Академвидав, 2013. 312 с.
3. Соціальна педагогіка : підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. Київ: Слово, 2011. 488 с.
4. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
5. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилук. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Завдання до самостійної та індивідуальної роботи

1. Підготуватися до проведення тренінгу «Ціннісні орієнтації сучасної молоді»
2. Виписати визначання видатних філософів про любов, щастя, дружбу, здоров'я, сім'ю.

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, підготуватись до проведення тренінгу.

Семінарське заняття № 13

Тема: Перспективи розвитку соціальної педагогіки в Україні

Вид: круглий стіл

Методи: диспут, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: ознайомити студентів методикою проведення круглого столу відповідно до мети студенти повинні:

знати: зміст, форми і методи соціально-педагогічної роботи щодо ціннісних орієнтації сучасної молоді;

вміти застосовувати отримані знання в професійній

діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Перспективи розвитку соціальної педагогіки в Україні».

Основні поняття: державна молодіжна політика, перспективи розвитку соціальної педагогіки, молодь, ціннісні орієнтації.

Узагальнення вивченого: проведення круглого столу.

Література:

1. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
2. Соціальна педагогіка: навч. посіб. /за ред. О. В. Безпалько. Київ: Академвидав, 2013. 312 с.
3. Соціальна педагогіка : підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. Київ: Слово, 2011. 488 с.
4. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
5. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Завдання до самостійної та індивідуальної роботи

1. Підготуватися до проведення круглого столу .

Тематика доповідей: «Історія розвитку соціальної педагогіки в Україні», «Зарубіжний досвід розвитку соціальної педагогіки», «Перспективи розвитку соціальної педагогіки в Україні», «Особливості соціальної політики в Україні у воєнний час», «Соціально-виховна робота з різними категоріями населення», «Профілактика девіантної поведінки дітей і молоді», «Організація дозвілля дітей і молоді», «Соціально-виховна робота у територіальних громадах».

- II. Опрацювавши рекомендовану літературу, підготуватись до проведення тренінгу.

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть Год.	
1	Історія становлення соціальної педагогіки як науки. Теорії розвитку особистості.	3	6
2	Методи психолого-педагогічних досліджень.	2	6
3	Актуальні проблеми соціальної політики на сучасному етапі.	2	6
4	Методи, прийоми і форми організації соціально-педагогічної діяльності	3	6
5	Професійна етика психолога	3	6
6	Соціальні інститути та їх вплив на формування особистості	3	6
7.	Вплив колективу на формування соціалізацію особистості.	2	6
8	Родинне соціальне виховання. Вплив традицій і звичаїв на соціалізацію молоді.	3	6
9	Види девіантної поведінки	3	6
10	Зарубіжний досвід становлення соціальної педагогіки	3/	6
	Разом	27	60

Оформлення звіту про самостійну роботу

Підсумком самостійної роботи вивчення дисципліни «Соціальна педагогіка» є складання письмового звіту за темами, вказаними в таблиці.

Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни, обумовлені студентом і викладачем

Види самостійної роботи

1. Письмовий звіт за темами, вказаними в таблиці.
2. Презентація наукового фільму з соціальної педагогіки.
3. Підготовка презентації до реферату.
4. Презентація наукової статті.
5. Написання наукової статті для публікації у студентському збірнику.

6. Підготовка виступу на студентську конференцію.

7. Участь в олімпіаді з соціальної педагогіки.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих).

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень

9. Сума балів за всі форми навчальної діяльності

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Всього
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
										100
50					50					

10. Шкала оцінювання

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Для заліку
90 – 100	зараховано
82 – 89	
74 – 81	
64 – 73	
60 – 63	
35 – 59	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» включає:

Конспект лекцій на паперових носіях.

Конспект лекцій на електронних носіях.
Нормативні документи Міністерства освіти і науки України.
Мультимедійні презентації до тем дисципліни «Соціальна педагогіка».
Роздавальний матеріал до семінарських занять.

12. Рекомендована література

Базова

1. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
2. Соціальна педагогіка: навч. посіб. /за ред. О. В. Безпалько. Київ: Академвидав, 2013. 312 с.
3. Соціальна педагогіка : підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А. Й. Капської. Київ: Слово, 2011. 488 с.
4. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
5. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Допоміжна

1. Архипова, С. П. Основи андрагогіки: навчальний посібник. Черкаси, Ужгород, 2002. 184 с.
Главацька О.Л. Основи самовиховання особистості. Навчально-методичний посібник. Тернопіль, 2008. С. 26 - 50.
Жигірь В.І., Чернега О.А.: Професійна педагогіка. Навч. пос. Київ: Кондор, 2016. 336 с. ISBN 978-966-351-359-1. Код 233704
2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посіб.. 2-е вид., доповн. і переробл. Київ: Вища школа, 2005. 343 с
3. Кочубей А.В., Сокаль В.А., Якубовська С.С. Соціально-психологічний супровід здобувачів вищої освіти в умовах війни засобами арт-терапії.
<https://health.nuwm.edu.ua/index.php/rehabilitation/article/view/454>

4. Огієнко, О. І. Андрагогічна модель навчання: американський контекст: монографія. Київ : ЦУЛ, 2014. 234
5. Моделювання діяльності фахівця: навч.-метод. посібник / О. С. Пономарьов, Н. В. Серета, М. К. Чеботарьов. Харків : НТУ «ХП», 2015. 58 с.
6. Оржеховська В. М., Пилипенко О.І., Кириленко С.В. Робота класного керівника з важковиховуваними учнями, спрямована на профілактику відхилень у поведінці// <http://myref.org.ua/index.php?option/content/task/view/id/152> (Дата звернення 1.02.2024)
7. Лаврецький Р.В., Лоза А.С. Етичні дилеми в соціальній роботі. Young Scientist. 2017. № 12 (52). С.81-86.
8. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціологія соціальної роботи. //Психологія і суспільство. 2014. № 1. С. 107-149
9. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: НФаУ, 2018. 140 с.
10. Рибалка В. В. Психологія і педагогіка праці особистості: посібник / В. В. Рибалка. Кіровоград: Імекс-ЛТД. 2013. 136.
11. Соціальна робота в Україні: Навч.посіб./ За заг.ред.І.Д.Зверевої, Г.М. Лактіонової. Київ: Центр навчальної літератури. 2004. 256 с.
12. Соціальна і гуманітарна політика: підручник / В. П. Трощинський, В.А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П.Трощинського. Київ: Вид-во НАДУ, 2016. 792 с.
13. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
14. Тернопільська В. І., Бакуліна О. С. Актуальність питання соціальної політики в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2020. Вип. 1(24). С. 191-194.
15. Тимчук, Л. Становлення та розвиток андрагогіки в Україні (кінець ХІХ–ХХ століття): монографія / Людмила Тимчук; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці: ЧНУ, 2015. 464 с.

16. Тренінг попередження педагогічної занедбаності молодших школярів з дискантних сімей: Навч.-мет.посібник. Укл. Куб'як Н.І. Чернівці: рута, 2008.124 с.
17. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. /М.М.Філоненко. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 240
18. Яременко Н.В. Дозвіллезнавство: Навчальний посібник. Фастів: Поліфаст, 2007. 460с
19. Фіцула М.М. Педагогічні проблеми перевиховання учнів. Тернопіль, 1993.
20. Формування навичок здорового способу життя у дітей і підлітків (за проектом «Діалог»): Навч.-метод. посіб./О.В.Вінда, О.П.Коструб, І.Г.Сомова, Н.О.Березіна, М.М.Галябарник, С.В.Кириленко. 3-тє вид., переробл. І доп. Київ.: Вістка, 2006. 304 с.

13. Інтернет ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП. м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75. URL: [http:// Бібліотека НУВГП \(nuwm.edu.ua\) https://lec.nuwm.edu.ua/](http://Бібліотека_НУВГП_(nuwm.edu.ua)_https://lec.nuwm.edu.ua/)
2. Обласна наукова бібліотека. м. Рівне, майдан Короленка, 6. URL: <http://libr.rv.ua>
3. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. URL : http://tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_koncepc.pdf
4. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року №1556 – VII // Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014р./№37-38/ стр.2716, ст.2004. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. URL: <http://profy.nplu.org/lsite/fi>
7. Освіта.UA: Освіта в Україні та за кордоном / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua/>
8. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL :https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/roz_vitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf